

LOGISTIKA I TRANSPORT

УДК: 338.433

**ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
РОЗПОДІЛЬНОЇ ЛОГІСТИКИ
АПК©**

Н.А. ПОТАПОВА,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри моделювання та
інформаційних технологій в економіці,
Вінницький національний
аграрний університет
(м. Вінниця)

У статті викладено основні теоретичні положення розподільчої логістики АПК, які конкретизовано на основі загальної теорії логістики та принципів управління процесами. Розглянуто питання функціонування розподільчої логістики АПК з позиції утворення інтегрованих ланцюгів постачання: сільськогосподарський виробник – переробне підприємство – кінцевий споживач. Основні канали розподілу сільськогосподарської продукції обґрунтовані каналами реалізації: переробним підприємствам, через ринки та торговельну мережу, шляхом виплат оренди за землю, шляхом виплат заробітної плати та інші. На основі аналізу динаміки за 2011-2015рр. фізичних обсягів реалізації основних сільськогосподарських культур та продукції тваринництва сільськогосподарськими підприємствами України оцінено зміни реалізаційних процесів харчової промисловості.

З урахуванням зростання обсягів реалізації сільськогосподарської продукції аналізується сукупна кількість окремих потужностей сільськогосподарського призначення України за період 2011-2015 рр. Тенденції територіального розподілу продукції рослинництва та тваринництва по основних каналах підтверджені картографічним аналізом каналів реалізації у межах території України за 2015 р.

Ключові слова: розподільча логістика АПК, ланцюг постачання продукції, канали розподілу, реалізація, розподільча мережа, складські потужності.

Таб. 4. Рис. 5. Літ. 12.

Постановка проблеми. На сьогодні збут сільськогосподарської продукції та продуктів її переробки посідає одне із ключових місць в ланцюзі поставок сільськогосподарської продукції. Конкурентний ринок замінив систему централізованого розподілу сільськогосподарської продукції та планової заготівлі, що значно збільшило ризики підприємницької діяльності і визначило пріоритет забезпечення кінцевих споживачів якісною продукцією. Саме в частині збуту вирішуються основні питання отримання прибутків та пошуку потенційних споживачів виробленої продукції.

Реалізація сільськогосподарської продукції охоплює як прості, так і складно інтегровані ланцюги продажу продукції. За даними Міністерства аграрної політики та продовольства України [1] частка експорту продукції аграрного сектору в загальному експорті країни становить 43,2%. При цьому за січень-лютий 2017 року

експорт сільськогосподарської продукції оцінювався у 2706,1 млн дол США, що становить 132,1% від обсягу експорту 2016 року. Потенційну направленість збутової діяльності підприємств визначає система пріоритетів розподільчої агрологістики, яка об'єднує в собі багатоаспектні функції по налагодженню реалізаційних потоків. У зв'язку з цим, розподільча логістика має значні перспективи розвитку в системі логістики АПК та забезпечує не тільки шляхи розподілу продукції, але й гарантує координацію виконання завдань маркетингу та менеджменту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання теоретико-методологічного обґрунтування категорій розподільчої логістики АПК в системі агрологістики займає одне із центральних місць в наукових дослідженнях вітчизняних та іноземних вчених, зокрема, Є. Крикавського [2], Л. Киш [3], А. Бучаєва [4], А. Магомедова [4], А. Зевакова [5], В. Дибської [6], Ю. Пономарьової [7], Д. Уотерса [8] та ін. Результати їхніх наукових праць становлять базу для подальших досліджень методології, оцінок та моделей розподільчої логістики АПК. Проте залишається ряд дискусійних питань: адаптації теорії розподільчої логістики для АПК, визначення її функцій, аналізу ефективності розподільчої логістики, оцінки каналів реалізації, способів організації розподільчих мереж та ін.

Формулювання цілей статті. Метою статті є узагальнення теоретичних та прикладних аспектів розподільчої логістики АПК на основі аналізу динаміки реалізації основних сільськогосподарських культур підприємствами за 2011 -2015 рр. і розподілу каналів реалізації продукції рослинництва та тваринництва у межах території України за 2015 р. з окресленням перспективних напрямів розподільчої логістики.

Виклад основного матеріалу дослідження. Перед підприємствами АПК постає питання не тільки як виробити якісну продукцію, але й реалізувати її на ринку. Насиченість ринку сільськогосподарською продукцією є однією із складових дотримання продовольчої безпеки держави. За оцінкою Глобального індексу продовольчої безпеки (Global Food Security Index) Україна у 2016 р. посіла 62 місце серед 113 країн світу (індекс – 55,2 бали), а серед країн Європи зайняла останнє, 26 місце [9]. Це свідчить про недостатню увагу нашої держави до вирішення питань забезпечення доступності продовольства та безпеки продуктів харчування. З позиції доступності продуктів до кінцевого споживача розглядає свої функції розподільча логістика АПК.

Під розподільчою логістикою АПК розумітимемо управління товарними та супутніми інформаційними потоками на етапі розподілу сільськогосподарської та продовольчої продукції від виробника до кінцевого споживача з метою задоволення повноти його попиту. Розподільча логістика охоплює ряд функцій, пов'язаних із гарантованою доставкою продукту до споживача: транспортування, зберігання, пакування, доробка, сервіс та ін. [7]. При цьому виникає ряд супутніх питань, пов'язаних із управлінням інформацією, фінансуванням та правовим супроводом логістичних операцій. На етапі розподілу не створюється матеріальний ресурс, а збільшення доданої вартості відбувається за рахунок додаткових операцій по доробці та супроводу продукції. Разом з цим, потреба в організації ефективних та стійких каналів збуту та забезпечення зберігання гарантованих запасів виникає у підприємств АПК різної форми власності, що спонукає виробників до залучення в ланцюги постачання посередників в межах аутсорсингу.

На мікрорівні розподільча логістика АПК формує стратегію доведення до споживача в межах конкретного підприємства [2]: управління портфелем замовлень; укладання договорів із покупцями; забезпечення ритмічності функціонування

каналів реалізації продукції; управління логістичним сервісом; управління параметрами динаміки товарних потоків; управління запасами; управління складами та мережею розподілу; створення та вдосконалення системи інформаційного забезпечення.

На макрорівні розподільча логістика АПК функціонує в межах глобального простору і забезпечує повноту розподілу на різних територіях поза межами однієї держави, від чого залежить зростання експортного потенціалу та можливість виходу на міжнародні ринки. Основними функціями на макрорівні розподільчої логістики АПК є [8]: прогнозування попиту; вибір та оптимізація каналів розподілу; розробка та виконання плану митних операцій по супроводу продукції; проектування та управління розподільчою мережею на всій території; формування та управління сервісною мережею; формування системи інформаційних комунікацій з клієнтами в глобальній мережі.

Частково упорядковану множину посередників, які здійснюють доведення продукції до споживача, називають каналом розподілу [4]. Вироблений продукт надходить до кінцевого споживача різними шляхами. Реалізація продукції сільськогосподарства відтворює процес руху товару (його розподіл) по внутрішніх (проміжне споживання) та зовнішніх каналах (кінцеве споживання). Сільськогосподарська продукція може мати як кінцеве споживання, так і надходити в переробку харчової промисловості у вигляді сировини. У випадку сировини відтворюється інтегрований ланцюг постачання за типом сільськогосподарський виробник – переробне підприємство – кінцевий споживач, який може існувати в правовому полі одного власника (агрохолдинг) або різних власників (різні підприємства на договірних засадах). Рух продукції розглядається як цілісний потік, що проходить етапи формування доданої вартості до моменту отримання його кінцевим споживачем. У такий спосіб розподільча логістика АПК може аналізуватись з позиції управління процесами, в основу яких покладено наступні принципи: процес аналізується в окреслених межах; основні індикатори функціонування є динамічними; процес характеризується подіями, критерії результатів яких є основою оцінки загального цільового критерію функціонування; результати процесу призначені для конкретного клієнта.

За останні роки в Україні значно зріс товарний потік реалізованої сільськогосподарської продукції рослинництва, особливо в частині високорентабельних культур (табл. 1).

Таблиця 1

Реалізація продукції рослинництва сільськогосподарськими підприємствами України, 2011-2015 рр., тис. т*

№	Продукція рослинництва	2011	2012	2013	2014	2015	Відхилення 2015 до 2011	
							тис. т	%
1	Зернові та зернобобові культури	28609,0	33668,8	38344,6	40220,5	45830,2	17221,2	60,2
2	Олійні культури	7907,5	10784,8	12186,2	13172,8	14630,7	6723,2	85,0
3	Цукрові буряки	11873,4	10816,9	5633,5	8997,9	5818,9	-6054,5	-51,0
4	Картопля	349,3	437,8	459,5	543,4	390,8	41,5	11,9
5	Овочі	900,0	961,6	885,9	955,5	1043,8	143,8	16,0
6	Плоди та ягоди	230,1	283,8	341,9	1215,3	294,2	64,1	27,9

* Джерело: Статистичний збірник [10]

Як свідчать дані статистики, найбільшими темпами у 2015 р. відносно 2011 р. зросли обсяги реалізації зернових та зернобобових культур (+60,2%) і олійних культур (+85%), що зумовлено їх експортною орієнтацією і підвищеним попитом галузі переробки на внутрішньому ринку.

Більш повільно відбулось зростання реалізації продукції галузі тваринництва (табл. 2). У 2015 р. зростання живої ваги сільськогосподарських тварин було на 15,5% більше, ніж у 2011 р. Проте пік зростання був у 2014 р.

Таблиця 2

Реалізація продукції тваринництва сільськогосподарськими підприємствами, 2011-2015 рр., тис. т*

№	Продукція тваринництва	2011	2012	2013	2014	2015	Відхилення 2015 до 2011	
							тис. т	%
1	Сільськогосподарські тварини (у живій масі), тис. т	1686,5	1736,4	1953,0	1957,5	1947,2	260,7	15,5
2	Молоко, тис. т	2061,3	2360,1	2409,0	2506,2	2538,3	477,0	23,1
3	Яйця, млн. шт	10790,2	11156,3	11322,4	11735,3	8897,3	-1892,9	-17,5
4	Вовна, т	543,5	404,3	319,7	303,3	271,1	-272,4	-50,1

* Джерело: Статистичний збірник [10]

Зростання обсягів реалізації сировини відобразилось на формуванні доданої вартості галузі переробки і зростанні вартісних показників реалізації підприємств харчової промисловості (табл. 3).

Таблиця 3

Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємств харчової промисловості, 2011-2015 рр.

№	Види діяльності	2011	2012	2013	2014	2015	Відхилення 2015 до 2011	
							млн грн	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Виробництво харчових продуктів	187814,4	205288,7	220294,2	267334,8	333299,4	145485	77,5
2	виробництво м'яса та м'ясних продуктів	22317,5	28626,7	30792,6	32129,3	42827,2	20509,7	91,8
3	перероблення та консервування риби, ракоподібних і моллюсків	1783,8	3171,1	2967,7	3274,7	4121,4	2337,6	131,0
4	перероблення та консервування фруктів і овочів	10543,7	12410,0	13881,9	15935,5	17060,9	6517,2	61,8
5	виробництво олії та тваринних жирів	42885,8	46896,1	60906,2	95687,7	106901,9	64016,1	149,3
6	виробництво молочних продуктів	27733,2	31806,6	35036,5	35256,3	40882,7	13149,5	47,43
7	виробництво продуктів борошномельно-круп'яної промисловості,	9391,5	9718,2	11076,5	10195,0	18349,9	8958,4	95,4

Продовження табл. 3

1	2	3	4	5	6	7	8	9
	крохмалів та крохмальних продуктів							
8	виробництво хліба, хлібобулочних і борошняних виробів	16638,3	17031,0	19908,4	19426,2	26353,1	9714,8	58,4
9	виробництво інших харчових продуктів	46034,4	44472,2	39790,0	48122,0	57255,0	11220,6	24,4
10	виробництво готових кормів для тварин	10486,2	11156,8	5934,4	7308,1	19547,3	9061,1	86,4

*Джерело: Статистичний збірник [10]

Статистичні дані показують найбільше зростання 2015 р. у порівнянні з 2011 р. обсягів реалізації олії та тваринних жирів (що є продукцією переробки олійних культур), яке становило 149,3% від рівня 2011 р. На 95,4% у 2015 р. в порівнянні з 2011 р. зросла реалізація продукції переробки зернових по продуктах борошномельно-круп'яної промисловості, крохмалів та крохмальних продуктів. Позитивним є зростання кормової бази, що відобразилось у збільшенні на 86,4% у 2015 р. відносно 2011 р. обсягів реалізації вироблених кормів для тварин.

Розподільча логістика забезпечує сталість реалізаційних процесів. Основними її складовими в аграрному секторі можна визнати управління складськими потужностями, розподільчими центрами і запасами. Безперервний рух товарних потоків мають забезпечувати відповідні обсяги складських приміщень та оптимальне їх територіальне розташування. Кількість прийнятих в експлуатацію за період 2011-2015 рр. в Україні окремих потужностей зберігання продукції сільськогосподарського призначення наведено у табл. 4.

Таблиця 4

Кількість прийнятих в експлуатацію окремих потужностей сільськогосподарського призначення України, 2011-2015 рр.

№	Види потужностей сільськогосподарського призначення	2011	2012	2013	2014	2015	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Тваринницькі приміщення, тис. скотомісць						
	для великої рогатої худоби	23	14	8	11	7	63
	для свиней	15	3	1	15	18	52
	для овець	-	0,1	-	0,1	0,1	0,3
	для птиці, тис. птахомісць	5120	220647	2784	11195	191	239937
2	Птахофабрики						
	-яйцевого напрямку, тис. курей-несучок	220	5359	1546	2852	88	10065
	-м'ясного напрямку, млн голів за рік	84,9	9	0,2	7,3	3,1	104,5
3	Сховища для картоплі, овочів та фруктів, тис. т одночасного зберігання	192,7	78,7	42,4	77,3	24,2	415,3
4	Силосні та сінажні споруди, тис. м ³	129	289	315	186	37	956
5	Комбикормові підприємства та цехи, т комбикормів за добу	430	397	676	538	360	2401
6	Комбінати тепличні, га	8	5	10	-	-	23

Продовження табл. 4

1	2	3	4	5	6	7	8
7	Склади механізовані для зберігання мінеральних добрив, отрутохімікатів та вапняних матеріалів, тис. т одночасного зберігання	2,5	32,6	0,5	2,9	0,02	38,5

*Джерело: Статистичний збірник [11]

Як свідчать наведені дані (табл. 4), кількість введених нових складських потужностей сільськогосподарського призначення у 2015 р. значно зменшилась. Слід зазначити, що основні приміщення орієнтовані на продукцію птахівництва (птиці та яйця), зберігання овочів та фруктів. Існує значна потреба в тваринницьких приміщеннях для великої рогатої худоби. Проектування та територіальне розміщення приміщень (з урахуванням спеціалізованих складів) є одним із першочергових завдань розподільчої логістики АПК, що вимагає врахування сезонності продукції, тривалості технології виробництва, транспортування із місць виробництва до кінцевого споживача. Підприємства повинні мати чітку стратегію щодо побудови власної розподільчої мережі з визначенням основних центрів тяжіння споживачів. Держава повинна формувати стратегічний план розвитку розподільчої логістики АПК з урахуванням побудови оптово-розподільчих центрів та оптових ринків сільськогосподарської продукції, що дозволило б орієнтуватись на основні території з найбільш концентрованою реалізацією та проводити, за необхідності, переорієнтацію каналів по інших територіях.

Розподіл обсягів реалізації за територіальною ознакою в межах каналу реалізації продукції рослинництва і тваринництва переробним підприємствам України у 2015 р. наведено на рис. 1.

Вартість продукції рослинництва та тваринництва, реалізованої переробним підприємствам, тис. грн.

- ▨ 103345 - 908022 (6)
- ▧ 908022 - 1712699 (12)
- ▩ 1712699 - 2517376 (3)
- ▤ 2517376 - 3322053 (0)
- ▥ 3322053 - 4126734 (3)

Рис. 1. Розподіл вартості реалізації продукції рослинництва та тваринництва, реалізованої переробним підприємствам за регіонами України, 2015 р.*

*Складено автором на основі джерела [12]

У межах територіального розподілу реалізації продукції рослинництва і тваринництва переробним підприємствам України за 2015 р. було виділено 5 основних груп: 1 група (високий рівень реалізації) – від 332205 до 4126734 тис. грн, 2 група (між високим та середнім рівнем реалізації) – від 2517376 до 3322053 тис. грн, 3 група (середній рівень реалізації) – від 1712699 до 2517376 тис. грн, 4 група (між середнім та низьким рівнем реалізації) – від 908022 до 1712699 тис. грн, 5 група (низький рівень реалізації) – від 103345 до 908022 тис. грн. Аналіз чітко вказав на тенденцію основної концентрації збуту переробним підприємствам за трьома областями: Київській та м. Київ, Полтавській та Черкаській. Реалізація на більшості території України характеризується малими обсягами, асиметричними в бік низького рівня.

Розподіл обсягів реалізації за територіальною ознакою в межах каналу реалізації продукції рослинництва і тваринництва України в рахунок орендної плати за землю пайовикам у 2015 р. наведено на рис. 2. Картограма показує, що найбільші обсяги реалізації в рахунок орендної плати за землю та майнові паї спостерігаються в областях: Київській та м. Київ, Одеській та Вінницькій.

Вартість продукції рослинництва та тваринництва, реалізованої пайовикам в рахунок орендної плати за землю та майнових паїв (часток), тис. грн.

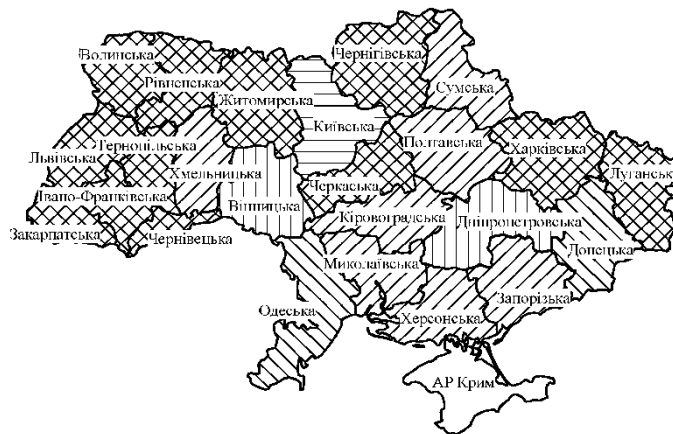
⊗ 4455 - 80759 (8)	233367 - 309671 (2)
⊘ 80759 - 157063 (7)	▢ 309671 - 385980 (3)
⊙ 157063 - 233367 (4)	

Рис. 2. Розподіл вартості реалізації продукції рослинництва та тваринництва, реалізованої пайовикам в рахунок орендної плати за регіонами України, 2015 р.*

*Складено автором на основі джерела [12]

Більшість території України характеризується малими обсягами реалізації по даному каналу розподілу, куди входить близько 15 областей, із яких 8 областей складають групу низького рівня – від 4455 до 80759 тис. грн та 7 областей складають групу між низьким та середнім рівнем – від 80759 до 157063 тис. грн. Розподіл обсягів реалізації за територіальною ознакою в межах каналу реалізації продукції рослинництва і тваринництва України на ринках, через магазини та ін. у 2015 р. наведено на рис. 3.

Розподіл реалізації продукції рослинництва і тваринництва на ринках та через об'єкти роздрібної торгівлі характеризується незначними обсягами – від 34663 до 542045 тис. грн у 12 областях України, та близькими до низького рівня у 7 областях – від 288354 до 542045 тис. грн. Високий рівень реалізації спостерігається тільки в одній області – Київській та м. Київ.

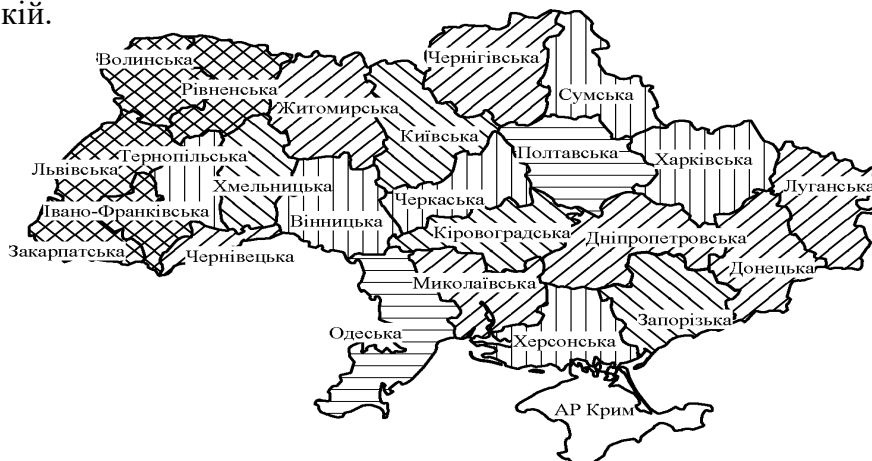
Вартість продукції рослинництва та тваринництва, реалізованої на ринку, через власні магазини, ларки, палатки, тис. грн.

	34663 - 288354 (12)		795736 - 1049427 (2)
	288354 - 542045 (7)		1049427 - 1303120 (1)
	542045 - 795736 (2)		

Рис. 3. Розподіл вартості реалізації продукції рослинництва та тваринництва, реалізованої на ринку, через магазини та ін. за регіонами України, 2015 р.*

*Складено автором на основі джерела [12]

Розподіл обсягів реалізації за територіальною ознакою в межах каналу реалізації продукції рослинництва і тваринництва України населенню в рахунок оплати праці у 2015 р. наведено на рис. 4. Сформовані 5 груп характеризують відносну рівномірність розподілу по даному каналу в межах території України, найбільша частина областей знаходиться на середньому і близьким до нього рівнях. Найбільшою реалізація по даному каналу зосереджена в 2 областях: Одеській та Черкаській.

Вартість продукції рослинництва та тваринництва, реалізованої населенню в рахунок оплати праці, тис. грн.

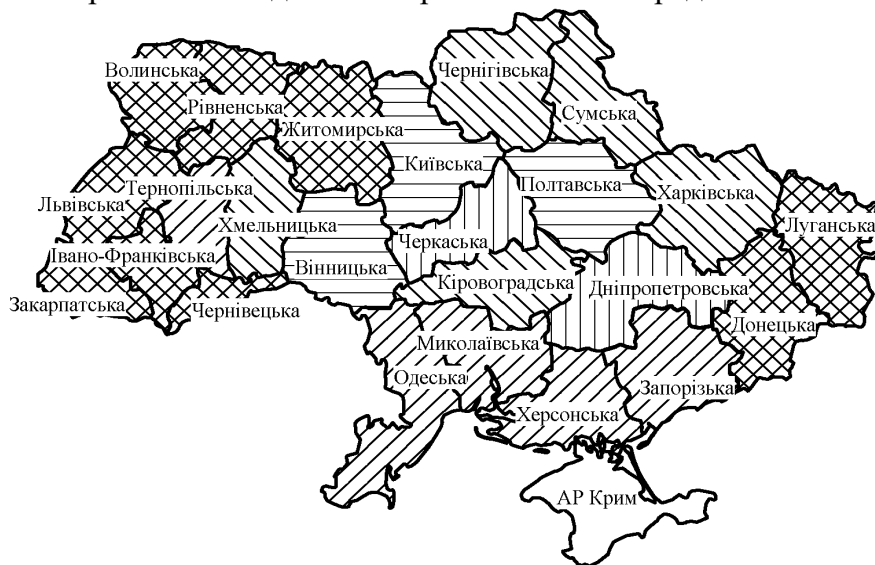
	861 - 5870 (5)		15888 - 20897 (6)
	5870 - 10879 (7)		20897 - 25910 (2)
	10879 - 15888 (4)		

Рис. 4. Розподіл вартості реалізації продукції рослинництва та тваринництва, реалізованої населенню в рахунок оплати праці за регіонами України, 2015 р.*

*Складено автором на основі джерела [12]

Розподіл обсягів реалізації за територіальною ознакою в межах інших каналів реалізації продукції рослинництва і тваринництва України у 2015 р. наведено на рис. 5. На даному каналі розподілу зосереджені найбільші обсяги реалізації продукції рослинництва та тваринництва. Найбільші обсяги реалізації (від 24115082 до 30063140 тис. грн) зосереджені в 3 областях: Київській та м. Київ, Вінницькій та Полтавській. Інші канали реалізації формують великі оптові посередники для подальшого збуту, зростання обсягів по даному каналу свідчить про подовження ланцюга постачання сільськогосподарської продукції та віддаленості прямих виробників від формування кінцевої вартості продукції. Значною загрозою є вплив інших каналів реалізації на причинно-наслідкові зв'язки по коливаннях ринкових цін та збільшення ринкової влади в бік торговельних посередників.

Вартість продукції рослинництва та тваринництва,
реалізованої по інших каналах, тис. грн.

	322866 - 6270920 (9)		18167028 - 24115082 (2)
	6270920 - 12218974 (5)		24115082 - 30063140 (3)
	12218974 - 18167028 (5)		

Рис. 5. Розподіл вартості реалізації продукції рослинництва та тваринництва по інших каналах реалізації за регіонами України, 2015 р.*

*Складено автором на основі джерела [12]

АПК України потребує вдосконалення розподільчої логістики, що потребує виконання комплексних дій по запровадженню сучасного логістичного підходу в управлінні як на рівні підприємств, так і на рівні державної політики:

1. Проведення переорієнтації каналів розподілу на інтегровані системи середніх та малих підприємств (в Україні активізувалась логістична діяльність зусиллями великих компаній та агрохолдингів, ринкова влада яких на ринку зумовлена правами власності земельних банків, виробничих потужностей та доступом до великих обсягів фінансування). Однією із таких систем можуть бути збутові кооперативи, діяльність яких має бути зорієнтована на забезпечення реалізації великих партій продукції, їх документального та правового супроводу.

2. Реалізації проектних рішень з будівництва та обслуговування розподільчих регіональних систем на основі оптово-розподільчих центрів, визначених центрами тяжіння реалізаційних потоків на певній території.

3. Орієнтації стратегічних програм сільського господарства та переробної промисловості на розробку міжгалузевих агрегованих балансів витрат обмежених природними та фінансовими ресурсами.

4. Підвищення рівня забезпеченості складськими приміщеннями процесу обслуговування виробництва продукції тваринництва, що сприятиме нівелюванню дефіциту поставок цієї продукції; це вимагає пільгової державної фінансово-кредитної підтримки цільових проектів у сільському господарстві.

5. Запровадження системи внутрішньогалузевого адміністрування логістичної діяльності АПК та оцінки ризиків, спрямованої на інформаційну підтримку каналів розподілу та сервісного обслуговування.

Висновки. Розподільча логістика складає одну із основних підсистем логістики АПК та координує фізичний рух продовольчої продукції в ланцюгах постачання від виробника ресурсів через переробні комплекси до кінцевого споживача. Наявність зростаючої кількості посередників в логістичних ланцюгах негативним чином відображається на формуванні кінцевої вартості готового продукту, чим викликає цінові збурення на товарних ринках. Державна економічна політика не має залишати поза увагою функціонування логістичних ланцюгів, а повинна сприяти координації та забезпеченню стійкості інтеграційних зв'язків в умовах конкурентних ринків на основі відповідної стратегії.

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт Міністерства аграрної політики та продовольства України [Електронний ресурс]. – <http://minagro.gov.ua>.

2. Крикавський Є.В. Логістика і сучасні виклики економіки / Є.В. Крикавський // Економіка України у ХХІ столітті: ретроспектива і перспектива. Доп. асоціації вчених "Еліта економічної науки Львова" / за ред. д-ра екон. наук, проф. С.К. Реверчука. – Л.: Львівський нац. ун-т ім. Франка, 2002. – С. 11.

3. Киш Л.М. Ефективність використання, реалізації та переробки озимої пшениці на прикладі СП ТОВ "Райффайзен–Агро" [Електронний ресурс]/ Л.М. Киш, Н.В. Наємний// Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Економіка. – 2014. – Т. 22, вип. 8(4).– Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua>.

4. Магомедов А.М. Пути развития распределительной логистики АПК региона [Електронний ресурс]/ А.М. Магомедов, А.Г. Бучаев// Управление экономическими системами: электронный научный журнал. – 2014. – № 4 (64). – Режим доступу: <http://elibrary.ru>.

5. Зеваков А.М. Логистика материальных запасов и финансовых активов/ А.М. Зеваков. – СПб.: Питер, 2005. – 352 с.

6. Дыбская В.В. Основной подход к проектированию и реорганизации сети распределения компании [Електронний ресурс]/ В.В. Дыбская // Логистика и управление цепями поставок. – 2012. – №4 (51). – Режим доступа: <http://lscm.ru/index.php/ru>.

7. Пономарьова Ю.В. Логістика: Навч. посібник/ Ю.В. Пономарьова. – К.: ЦНЛ, 2003. – 189 с.

8. Уотерс Д. Логистика. Управление цепью поставок. /Д. Уотерс; Пер. с англ.– М.: ЮНИТИ–ДАНА, 2003. – 503 с.

9. Global food security index 2016. A report from The Economist Intelligence Unit [Електронний ресурс]/ The Economist Intelligence Unit Limited, 2016. – Режим доступу: <http://foodsecurityindex.eiu.com/>. – Global food security index 2016.
10. Статистичний збірник "Сільське господарство України за 2015 рік". – Київ: Державна служба статистики України, 2016. – с. 360.
11. Статистичний збірник "Діяльність суб'єктів господарювання за 2015 рік" – Київ: Державна служба статистики України, 2016. – с. 483.
12. Статистичний бюлетень "Реалізація продукції сільськогосподарськими підприємствами за 2015 рік". – Київ: Державна служба статистики України, 2016. – С. 109.

Список джерел у транслітерації/References

1. Ofitsiyni sait Ministerstva ahrarnoi polityky ta prodovolstva Ukrainy [Elektronnyi resurs]. –<http://minagro.gov.ua>.
2. Krykavskiy Ye.V. Lohistyka i suchasni vyklyky ekonomiky / Ye.V. Krykavskiy // Ekonomika Ukrainy u KhKhI stolitti: retrospektyva i perspektyva. Dop. asotsiatsii vchenykh "Elita ekonomichnoi nauky Lvova" / za red.. d-ra ekon. nauk, prof. S.K. Reverchuka. – L.: Lvivskiy nats. un-t im. Franka, 2002. – S. 11.
3. Kysh L.M., Naiemnyi N.V. Efektyvnist vykorystannia, realizatsii ta pererobky ozymoi pshenytsi na prykladi SP TOV "Raiffaizen–Ahro" [Elektronnyi resurs]/ L.M. Kysh, N.V. Naiemnyi// Visnyk Dnipropetrovskoho universytetu. Serii: Ekonomika. – 2014. – T. 22, vyp. 8(4).–Rezhym dostupu: <http://nbuv.gov.ua>. – Efektyvnist vykorystannia, realizatsii ta pererobky ozymoi pshenytsi na prykladi SP TOV "Raiffaizen–Ahro".
4. Magomedov A.M., Buchaev A.G. Puti razvitiya raspredelitelnoy logistiki APK regiona [Elektronnyi resurs]/ A.M. Magomedov, A.G. Buchaev// Upravlenie ekonomicheskimi sistemami: elektronnyi nauchnyi zhurnal. – 2014. – № 4 (64). – Rezhim dostupu: <http://elibrary.ru>. – Puti razvitiya raspredelitelnoy logistiki APK regiona.
5. Zevakov A.M. Logistika materialnykh zapasov i finansovykh aktivov/ A.M. Zevakov. – SPb.: Piter, 2005. – 352 s.
6. Dyibskaya V.V. Osnovnoy podhod k proektirovaniyu i reorganizatsii seti raspredeleniya kompanii [Elektronnyi resurs]/ V.V. Dyibskaya // Logistika i upravlenie tsepyami postavok. – 2012. – №4 (51). – Rezhim dostupa: <http://lscm.ru/index.php/ru>. – Osnovnoy podhod k proektirovaniyu i reorganizatsii seti raspredeleniya kompanii.
7. Ponomarova Yu.V. Lohistyka: Navch. posibnyk/ Yu.V. Ponomarova. – K.: TsNL, 2003. – 189 s.
8. Uoters D. Logistika. Upravlenie tsepyu postavok. /D. Uoters; Per. s angl.– M.: YuNITI–DANA, 2003. – 503 s.
9. Global food security index 2016. A report from The Economist Intelligence Unit [Електронний ресурс]/ The Economist Intelligence Unit Limited, 2016. – Режим доступу: <http://foodsecurityindex.eiu.com/>. – Global food security index 2016.
10. Statystychnyi zbirnyk "Silske hospodarstvo Ukrainy za 2015 rik". – Kyiv: Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy, 2016. – s. 360.
11. Statystychnyi zbirnyk "Diialnist subiektiv hospodariuvannia za 2015 rik" – Kyiv: Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy, 2016. – s. 483.
12. Statystychnyi biuletен "Realizatsiia produktsii silskohospodarskymy pidpriemstvamy za 2015 rik". – Kyiv: Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy, 2016. – S. 109.

**ANNOTATION
PROSPECTS OF DISTRIBUTION LOGISTICS IN AGROINDUSTRIAL
COMPLEX**

*POTAPOVA Nadiya,
Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor of the Department of Modeling
and Information Technologies in Economy,
Vinnytsia National Agrarian University
(Vinnytsia)*

The article deals with the basic theoretical concepts of distribution logistics in agriculture, which are elaborated on the basis of general theory of logistics and streaming management principles. Distribution logistics operation from position of agribusiness establishment of integrated supply “chain farmer - processing plant - the end user” is considered. The main distribution channels of agricultural products are substantiated by the channels of sales: processing enterprises, markets, retailers, the way of payment of rent, wages, payrolls and others. By analyzing the dynamics of 2011-2015 of physical sales of major crops and livestock production in Ukraine, changes that were implemented in the processes of the food industry were estimated.

Taking into consideration the growth of agricultural produce the total number of individual capacities of agricultural production in Ukraine for the period of 2011-2015 was analyzed. Trends in territorial distribution of livestock and crop produce on the major channels is supported by mapping analysis of distribution channels within the territory of Ukraine in 2015.

Keywords: distribution logistics, agriculture, products supply chain, distribution channels, sales, distribution network, storage capacities.

Tabl. 4. Fig. 5. Lit. 12.

**АННОТАЦИЯ
ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ РАСПРЕДЕЛИТЕЛЬНОЙ
ЛОГИСТИКИ АПК**

*ПОТАПОВА Надежда Анатольевна,
кандидат экономических наук,
доцент кафедры моделирования и
информационных технологий в экономике,
Винницкий национальный аграрный университет
(г. Винница)*

В статье изложены основные теоретические положения распределительной логистики АПК, которые конкретизированы на основе общей теории логистики и принципов процессного управления. Рассмотрены вопросы функционирования распределительной логистики АПК с позиции формирования интегрированных цепей поставок по типу: сельскохозяйственный производитель – перерабатывающее предприятие – конечный потребитель. Основные каналы распределения сельскохозяйственной продукции обоснованы каналами реализации: перерабатывающим предприятиям, рынкам и торговой сети, путем выплаты

аренды земли, путем выплаты заработной плата и др. На основании анализа динамики за 2011-2015 гг. физических объемов реализации сельскохозяйственных предприятий Украины основных сельскохозяйственных культур и продукции животноводства проведена оценка изменений в реализационных процессах пищевой промышленности.

С учетом увеличения объёмов реализации сельскохозяйственной продукции анализируется количество отдельных мощностей сельскохозяйственного назначения Украины за период 2011-2015 гг. Тенденции территориального распределения продукции растениеводства и животноводства по основным каналам подтверждены картографическим анализом каналов реализации за 2015 г. в пределах территории Украины.

Ключевые слова: распределительная логистика АПК, цепь поставок продукции, каналы распределения, реализация, распределительная сеть, складские мощности.

Таб. 4. Рис. 5. Лит. 12.

Інформація про автора

ПОТАПОВА Надія Анатоліївна – кандидат економічних наук, доцент кафедри моделювання та інформаційних технологій в економіці, Вінницький національний аграрний університет (21008, м. Вінниця, вул. Сонячна, 3, e-mail potapova.nadin@gmail.com).

POTAPOVA Nadiya – Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of the Department of Modeling and Information Technologies in Economy, Vinnytsia National Agrarian University (21008, Vinnytsia, Sonyachna Str, 3, e-mail potapova.nadin@gmail.com).

ПОТАПОВА Надежда Анатольевна – кандидат экономических наук, доцент кафедры моделирования и информационных технологий в экономике, Винницкий национальный аграрный университет (21008, г. Винница, ул. Солнечная, 3, e-mail potapova.nadin@gmail.com).

